

Когато тези две нагласи се „срещнат“ – „вие сте длъжни“ с „те чакат всичко наготово“ – се оказва, че предразсъдъците са се втвърдили и групите остават на различни позиции.

Най-ценното в изследването по този проект може би е, че неговите автори, провокирани от някои въпроси, значими от гледна точка на интеграцията на ромите в образователните институции, се опитват да търсят техните отговори като:

1. Проблемът за привличането на децата в училище и мотивиране на техните родители.

Според авторите на изследването има два възможни подхода за решаване на този проблем:

- » санкциониращият подход – той е залегнал в закона и до известна степен се прилага: за да получат социални помощи, родителите са длъжни да носят бележка от училището, че детето го посещава;
- » стимулиращият подход, който може да бъде реализиран по три начина: чрез морален или чрез материален стимул и чрез морална санкция – най-авторитетният член на ромската общност да поеме грижата да вменява на родителите и да следи дали децата ходят на училище.

2. Въпросът за нивото, с което ромските деца влизат в училище – тук съществуването и посещаването на детска градина и на подготвителна паралелка еднородно се виждат като решение – колкото е по-малко детето и свиква с изискванията, социализационни и образователни, на институцията, толкова по-добре с оглед на бъдещото му развитие.

3. Проблеми, свързани с качеството на образование и съответно с интеграцията: интеграция чрез даване на привилегии за наваксване или интеграция чрез осигуряване на равни условия за включване. В това отношение мнението на изследователския екип е, че първият подход предизвиква по-скоро отрицателна реакция и допълнително обособява и изключва ромчетата. Вторият подход означава усилията да се насочат основно към предучилищните форми на обучение – детски градини и подготвителни паралелки, от една страна; от друга – създаване, обсъждане, прилагане на индивидуален подход при работа с ромските деца.

4. Проблеми, засягащи общуването и интеграцията: запознаване с различните етнически култури или опит за общуване отвъд етническите култури. В това отношение изследователите предлагат освен отварянето и вглеждането в различните култури да се премести акцентът към култура, която обединява децата – т.е. да се търсят универсални герои, да се търси база за общуване отвъд етническите различия.

5. Проблеми, засягащи ефективната реализация на проекта:

- » взаимодействие между институциите: работа „на парче“ или стремеж към обвързване на различните институции и НПО. Определено устойчива практика може да се постигне само с втория подход;
- » необходимост от отваряне на всички общински училища към приемане на ромски деца и за работа с тях – т.е. изработване на общинска стратегия;
- » необходимост от подготовка на учителите за осмисляне на проблема интеграция, в която се включва и разчупване на техните пред-

... усилията да се насочат основно към предучилищните форми на обучение